

15 Temmuz Şehitler Köprüsü davasının gerekçeli kararı

AA

ABONE OL

Google News

İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi, FETÖ'nün 15 Temmuz darbe girişimi sırasında, aralarında Erol Olçok ve oğlu Abdullah Tayyip Olçok'un da bulunduğu 34 kişinin şehit edildiği 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'ndeki olaylara ilişkin davada, çoğunluğu er ve öğrenci olan 44 sanık hakkında beraat ve 99 sanık hakkında mahkumiyet kararlarıyla ilgili gerekçesini açıkladı.

Sanık erlere verilen beraat ve hapis cezalarının gerekçeleri sıralanan kararda, emir veren konumunda olan rütbeli askerlere ise olaylardan sorumlu tutularak ceza verme yoluna gidildiği aktarıldı.

Gerekçeli karardan: "Sanık erler darbe girişiminin başlangıcında her şeyden habersizdir ve kasten yanlış bilgilendirilmişlerdir. Köprü'nün Avrupa istikametinin trafiğe kapatılması ve vatandaşlara sıkıyönetim ilan edildiğinin söylenmesi, hatta toplanan vatandaşların terörist olduğu belirtilerek sanık erlere havaya ateş ettirilmesi eylemleri, emir komuta zincirinin en altında bulunan erler açısından ana suç olan darbeye katılma kastı ile hareket edildiğini gösteremez. Sanık erlerin bilgi

düzeyleri, gördükleri eğitim, içinde bulunduğu hal ve şartlar, kasten yanlış bilgilendirilmeleri nazara alındığında, o zamana kadar yapılan eylemler nedeniyle sanık erlerin kanunsuz emirle ya da konusu suç teşkil eden emirle karşı karşıya bulduklarını anlamalarının beklenilmesi mümkün görülmemektedir. Kaldı ki Türk ordusunun temeli, 'mutlak itaate' dayalıdır.

(Hapis cezası verilen erler) Türk askerinin vatandaşımıza ateş etmesini hiçbir psikolojik durum, hiçbir tehdit mazur gösteremez. Ettiği yemine sadık kalarak, gerektiği taktirde ölümü göze alarak vatandaşlarımıza zarar verecek bir davranış içerisinde bulunmaması gereken bu sanık erler, darbe teşebbüsüne bilerek ve isteyerek katılıp, fikir ve eylem birliği içerisinde, 'anayasayı ihlal' suçuna iştirak etmişler ve bu suç yönünden cezalandırılmaları gerektiği yönünde mahkememizde tam bir vicdani kanaat oluşmuştur"

Fetullahçı Terör Örgütü'nün (FETÖ) 15 Temmuz darbe girişimi sırasında, aralarında [Erol Olçok](#) ve oğlu [Abdullah Tayyip Olçok](#)'un da bulunduğu 34 kişinin şehit edildiği, [15 Temmuz Şehitler Köprüsü](#)'ndeki olaylara ilişkin davada, çoğunluğu er ve öğrenci olan 44 sanık hakkında beraat ve 99 sanık hakkında mahkumiyet kararlarıyla ilgili gerekçe açıklandı.

İstanbul 25. Ağır Ceza Mahkemesi, 133'ü tutuklu olan 143 sanıklı 15 Temmuz Şehitler Köprüsü davasıyla ilgili yargılamaya, 12 Temmuz'da gerçekleştirdiği duruşmayla son vererek hükmünü açıkladı. Çoğunluğu er ve öğrenci olan 44 sanık hakkında beraat, 99 sanık hakkında ise "anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüs, anayasal düzeni ortadan kaldırmaya teşebbüse yardım, öldürme ve öldürmeye teşebbüs" suçlarından mahkumiyet kararları veren heyet, bu hükümleriyle ilgili 371 sayfalık gerekçesini taraflara ve avukatlara dağıttı.

"ÖLÜM VE YARALANMALARIN SORUMLULUĞUNU KABUL ETTİ

Gerekçeli kararda, olay tarihinde Kuleli [Askeri Lisesi](#) ve 2. Zırhlı Tugay'da görevli olan askeri personel ile Hava Harp Okulu'nda öğrenci olan sanıkların eylemleri, rütbe ve sorumlulukları ayrı ayrı değerlendirirken, isnat edilen suçlarla ilgili de ayrıntılı açıklamalar yapıldı.

Kuleli Askeri Lisesi'nde görevli Yarbay Turgay Ödemiş, Binbaşı Ahmet Taştan, Yüzbaşı [Sabri Gür](#) ve Astsubay İsmail Bay'ın, "darbeden haberlerinin olmadığı, okul komutanı Mürsel Çıkrıkçı'dan terör saldırısı olduğuna ilişkin emir aldıkları" savunmalarına itibar edilmesinin olanaksız olduğu belirtilen kararda, "Olay yerindeki en üst rütbeli Turgay Ödemiş, eski okul komutanı Muammer Aygar için düzenlenen, az kişinin katıldığı Nakkaştepe'deki yemekte bulunmaktadır. Rütbesi itibarıyla özel bir ilişkisi yoksa eski komutanla böyle bir yemekte bulunması pek olası değildir. Kişisel ilişkilerini açıklayamamıştır. Darbe saatini bekledikleri açıktır. Sürekli Aygar'a rapor vermiştir. Köprü üzerinde askeri kamyon ile yolun kapatılması, askerlerin sevk ve idaresi bu sanık tarafından gerçekleştirilmiş, özellikle yoğun can kaybının yaşandığı gişeler bölgesindeki tüm eylemler bu sanığın gözetimi altında gerçekleşmiştir. Tank atışlarının emrini verdiğini de kendisi söylemiştir." denildi.

Gerekçeli kararda, saat 01.27'deki yayılım atışının öncesinde ve sonrasında, "tüm olayların tam merkezinde olan, bizzat masum halka ateş eden, olay yerindeki en üst rütbeli asker konumunda bulunan, yapılan her eylemi darbeci üstlerine rapor eden, sabah da aldığı talimat üzerine teslim olma emrini veren" sanık Ödemiş'in, Kuleli Askeri Lisesi öğrencilerinin okula çağrılmasından itibaren darbe kalkışmasına dair her türlü eylemin içerisinde bulunduğu da aktarılırken, bu sanığın "anayasal düzeni ihlal" suçu yönünden dosyanın birincil ve asli faili olduğu, sanığın mahkemedeki savunmasında yaşanan ölüm ve yaralanmalar nedeniyle sorumluluğu bizzat kabul ettiği bildirildi.

"SANIK ERLER DARBE GİRİŞİMİNİN BAŞLANGICINDA HER ŞEYDEN HABERSİZDİR"

Diğer rütbeli sanıkların eylemlerinin de anlatıldığı gerekçeli kararda, askeri kamyonlar ve itfaiye aracıyla 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'ne intikal ettirilen sanık erlerle ilgili verilen beraat kararlarının nedenleri anlatıldı.

Darbenin planlanması aşamasında, asıl amacın deşifre olmaması, darbe girişiminin başarısızlıkla sonuçlanmaması amacıyla darbe girişiminde kullanılacak olan unsurların KOKTOD faaliyeti, terör alarmı, canlı bomba ihbarı, eğitim, tatbikat gibi gerekçeler gösterilmesine ve "bilinmesi gerektiği kadar" prensibinin uygulanmasına karar verildiğinin anlaşıldığı kaydedilen kararda, şu ifadelere yer verildi:

"Gerçekten de şu husus kabul edilmelidir ki sanık erler darbe girişiminin başlangıcında her şeyden habersizdir ve kasten yanlış bilgilendirilmişlerdir. Köprüye bir kısmının tatbikat amacıyla, bir kısmının ise canlı bomba, bombalı araç ihbarı gibi gerekçeler ileri sürülerek götürüldükleri, sanık erlerin soruşturma ve kovuşturma aşamalarındaki istikrarlı ve aksi sabit olmayan savunmalarından anlaşılmaktadır. Erlerin darbe girişimi sırasında bilgi edinmesinin önlenmesi amacıyla telefonları dahi toplanmıştır. Yaşları, eğitim durumları, emre itaate sorgusuz şartlandırılmış olmaları, yanlış bilgilendirilmeleri, bilgi kaynaklarından uzak olmaları gibi pek çok husus bir arada değerlendirildiğinde yaşadıkları karşısında ilk zamanlarda tam bir kafa karışıklığı içerisinde olmaları makul karşılanmalıdır. Ahmet Taştan komutasındaki unimog ve Sabri Gür komutasındaki itfaiye aracında bulunan ve Beylerbeyi'ndeki eylemlere şahit olan sanık erlerin, vatandaşlar tarafından uyarılsalar dahi komutanlarına inanacağına ve itaat edeceğinin, o aşamada bir darbe girişimi içerisinde bulduklarının idrakine varamayacaklarının kabulü gereklidir.

Köprü'nün Avrupa istikametinin trafiğe kapatılması ve vatandaşlara sıkıyönetim ilan edildiğinin söylenmesi, hatta toplanan vatandaşların terörist olduğu belirtilerek sanık erlere havaya ateş ettirilmesi eylemleri, emir komuta zincirinin en altında bulunan erler açısından ana suç olan darbeye katılma kastı ile hareket edildiğini gösteremez. Sanık erlerin bilgi düzeyleri, gördükleri eğitim, içinde bulunduğu hal ve şartlar, kasten yanlış bilgilendirilmeleri nazara alındığında o zamana kadar yapılan eylemler nedeniyle sanık erlerin kanunsuz emirle ya da konusu suç teşkil eden emirle karşı karşıya bulduklarını anlamalarının beklenilmesi mümkün görülmemektedir. Kaldı ki Türk ordusunun temeli, 'mutlak itaate' dayalıdır. Her hal ve şart altında ast, üstün emrini sorgulamadan yerine getirir. Memnuniyetsizliğini dahi belli edemez. Bu durum bir sanığın, darbe amacıyla çıkarıldıkları kendilerine söylenseydi dahi yine emre itaat etmek zorunda kalacaklarını açıkça ifade edilmesiyle en somut halini de almıştır."

"ERDEN VATANDAŞLARIMIZIN SAFINA GEÇMESİ VEYA KAÇMASI BEKLENMEMELİ"

Orduda silah altına alınan erlerin ilk eğitimlerini tamamladıktan sonra yaptıkları yemine de değinilen kararda, başlangıçta darbe girişimine dahil edildikleri konusunda fikir sahibi olmayan sanık erlerin, içinde buldukları konum itibarıyla daha önce sadece şüpheye düştükleri ve kendileriyle temas kuran mağdur Safiye Bayat'ın beyanları üzerine bir darbe girişiminin içerisinde bulduklarını anladıklarının kabulünde zorunluluk bulunduğu kaydedildi.

O zamandan sonra artık sanıkların, kendilerine söylenenin aksine bir canlı bomba bulunmadığını, karşılarındaki insanların terörist değil Türk bayrağı ve tekbirlerle gelen masum vatandaşlar olduğunu görmüş durumda olduklarına dikkat çekilen kararda, şu değerlendirme yapıldı:

"Hemen akabinde gelen mağdur Hatice Tül Kübra Çiftçi de sanık erlerle birebir sözlü ve yakın temasta bulunmuş, artık bir darbe girişiminin içinde bulduklarını tereddütsüz şekilde öğrenmiş ve anlamışlardır. Bu durum ve şartlar altında, ettiği yemin de gözetildiğinde, o konumda bulunan bir erden yapması beklenen ve bizzat gerçekleştirmiş olduğu davranış, o erin suç işlemek kastıyla hareket edip etmediğinin belirlenmesinde temel parametre olacaktır. Zira, Yargıtay kararlarında da belirtildiği üzere, sanık erlerin bir darbe girişiminin içine sokulduklarını anlamaları da yeterli değildir. İştirak veya yardım kastıyla hareket edip etmediklerinin de hal ve şartlara göre takdir edilmesi gereklidir. Erin, darbe girişimi içerisinde konusu suç teşkil eden emri veren komutanını etkisiz hale getirmesi, silahını bırakıp ya da bırakmadan darbe girişimine direnen vatandaşlarımızın safına geçmesi veya suç yerinden tamamen kaçması, kendisinden beklenebilecek davranış değildir. Er konumundaki personelin 'garantörlük' mükellefiyeti altında bulunduğu da insani olarak beklenilse dahi gerek bulunduğu konum ve elindeki imkanlar ve gerekse de emir komuta zincirinin en alt kademesinde bulunuşu ve kendisinin mahiyetinde herhangi bir kuvvet bulunmayışı ve ilgili yasal düzenlemeler gözetildiğinde, yasadan kaynaklı bir mükellefiyet olarak kabul edilebilecek bir durum değildir.

Belirtilen şartlar altında bir erden beklenebilecek tek hareket tarzı, suç teşkil eden emir almamak ve emri yerine getirmemek için komutanından mümkün olduğunca uzak durmak ve neticesi ne olursa olsun masum vatandaşlara karşı, onlara zarar verecek bir davranış içerisine girmemektir. Bunun aksinin kabulü vicdani olmadığı gibi, Türk ordusunun temel dayanağı olan emre itaati her durumda sorgulanır hale getirerek zafiyet yaratacaktır. Bu açıklamalar ışığında sanıkların darbe girişiminde eylemi bulunup bulunmadığı, herhangi bir eylemi varsa hangi kasıt ile eylemi gerçekleştirdiğinin değerlendirilmesi ile sanıkların hukuki durumu açıklığa kavuşturulmalıdır."

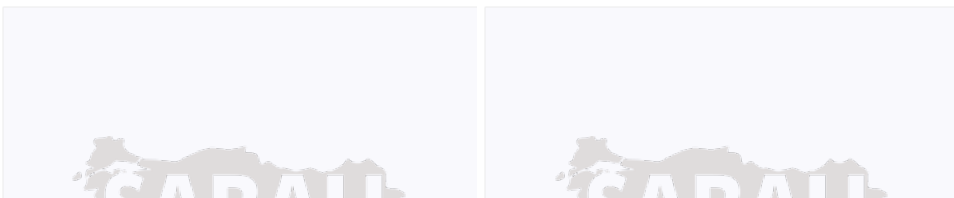
"ERLERİN BİR ŞEKİLDE ATEŞ ETTİKLERİNE DAİR GÖRÜNTÜ VE RAPOR YOK"

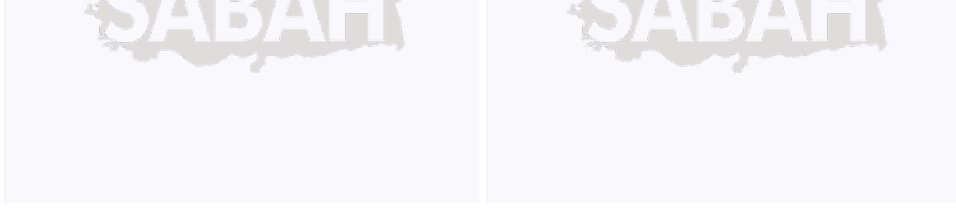
Askeri liseden köprüye intikal ettirilen 14 sanık erin, mağdurlar Safiye Bayat ve Hatice Tül Kübra Çiftçi'nin gelerek kendilerini açıkça uyarması anından sonra darbe teşebbüsü içerisinde bulduklarını bildiklerinin kabul edilmesi gerektiği, bu andan itibaren er olarak, darbeci hain komutanlarının emirlerini mümkün olduğunca yerine getirmemeye gayret göstermek ve vatandaşlara zarar vermemeye çalışmak, onlara yönelik eylemlerden uzak durmak zorunda oldukları vurgulanan kararda, sanık erlerin, "hiçbir şekilde silah kullanmadıkları, havaya dahi ateş etmedikleri" beyanında buldukları ve bu sanıkların bir şekilde ateş ettiklerine ilişkin ne bir kriminal rapor, ne de görüntü ya da beyan bulunmadığı, savunmalarına itibar edilmesi gerektiği ifade edildi.

Gerekçeli kararda, adı geçen tüm sanıkların darbe girişimine dair iştirak veya yardım iradelerini gösteren herhangi bir eylemleri sabit olmadığı ve suç yönünden kasıtları olmadığı anlaşıldığından, "anayasayı ihlal" suçundan beraatlerine karar vermek gerektiği aktarıldı.

"(HAPİS CEZASI VERİLEN ERLER) OLAYLARIN İÇİNDE BİLEREK VE İSTEYEREK YER ALDILAR"

Köprüye intikal ettirilen 11 erle ilgili ise darbe teşebbüsü içerisinde bulduklarını bilmedikleri ve başlangıçta bu saikle hareket etmediklerinin anlaşıldığı, mağdurların kendilerini uyarmalarıyla olayın darbe teşebbüsü olduğunu idrak ettiklerinin bilinmesi gerektiği belirtilen kararda, "Bunu öğrenmelerine rağmen, özellikle saat 01.27 itibarıyla başlayan ve devam eden süreçte çok sayıda vatandaşımızın şehit edilmesi ve yaralanması ile sonuçlanan eylemler içerisinde bilerek ve isteyerek bulunmuşlardır. Bu husus gerek sanıkların aşamalarda savunma ve teşhisleri, kamera kayıtları ve kriminal raporlar ile sabit görülmüştür." denildi.

Kararda, bu sanıkların, "komutanların emri ve tehdidiyle vatandaşları hedef almayıp havaya ateş ettikleri" savunmalarına, çok sayıda mağdur anlatımı, görüntü tespit tutanağı ve kamera görüntülerinden de anlaşıldığı kadarıyla itibar edilmediği, doğrudan masum vatandaşları hedef alarak ateş ettiklerinin belirlendiği bilgisi verildi.

"ASKERİN VATANDAŞA ATEŞ ETMESİNİ HİÇBİR TEHDİT MAZUR GÖSTEREMEZ"

Ellerini kaldırarak tek başına askerlerin bulunduğu alana doğru ilerleyen mağdur Halil Aslan'ın vurulmasıyla ilgili 01.26'daki yayılım atışının ilk başladığı ana ve sonrasına ilişkin kamera kayıtları incelendiğinde, sanıkların doğrudan masum vatandaşlara ateş ettiklerinin açıkça görüldüğü belirtilen kararda, "Türk askerinin vatandaşımıza ateş etmesini hiçbir psikolojik durum, hiçbir tehdit mazur gösteremez. Ettiği yemine sadık kalarak, gerektiği taktirde ölümü göze alarak vatandaşlarımıza zarar verecek bir davranış içerisinde bulunmaması gereken bu sanık erler, darbe teşebbüsüne bilerek ve isteyerek katılıp, fikir ve eylem birliği içerisinde, 'anayasayı ihlal' suçuna iştirak etmişler ve bu suç yönünden cezalandırılmaları gerektiği yönünde mahkememizde tam bir vicdani kanaat oluşmuştur." değerlendirildi.

"DARBE TEŞEBBÜSÜNÜ ÖĞRENMELERİNE RAĞMEN SİLAH KULLANAN ERLER"

Köprüye intikal ettirilen 18 erle ilgili, bu sanıkların Türk Ceza Kanunu'nda (TCK) düzenlenen, "müşterek faillik" ve "yardım etme" isnatlarıyla cezalandırıldığı bilgisi verilen gerekçeli kararda, bu erlerin kışladan çıkıp köprüye intikal edene kadar darbe teşebbüsü içerisinde bulduklarını bilmedikleri, başlangıçta bu saikle hareket etmediklerinin anlaşıldığı, darbe teşebbüsünü sonradan öğrenmelerine rağmen komutanlarının emir ve talimatlarına uyararak havaya ateş ettiklerini kabul ettikleri ve silah kullandıkları saat itibarıyla silah kullandıklarında artık darbeyi bilmeden hareket ettiklerini kabule olanak bulunmadığı anlatıldı.

Bu sanıkların silah kullanarak köprüye toplanan vatandaşlara zarar verdiklerinin ispatlanamadığı ve sanıkların eylemlerinin, darbe teşebbüsüne direnen vatandaşların yaklaşmasını engelleyerek darbeci diğer sanıkların eylemlerini kolaylaştırmaktan ibaret kaldığı anlatılan kararda, "Yargıtay kararında da açıkça belirtildiği üzere, 'anayasayı ihlal' suçu yönünden iştirakin her şeklinin olanaklı bulunduğu,

sanıkların köprüdeki konumları, rütbeleri, eylemleri hep birlikte değerlendirildiğinde, suçun işlenişi sırasında fiil üzerinde ortak hakimiyetlerinin bulunmadığı ve eylemlerinin olay öncesi, sırası ve sonraki davranışları da dikkate alındığında 'anayasayı ihlal' suçuna yardım düzeyinde olduğu anlaşıldığından, suçun işlenmesindeki özellikler, suça yardımın şekli, kastın yoğunluğu, yardımın suçta katkısı gözetilerek, 5 sanığın 'darbe suçuna yardım' niteliğindeki eylemlerde bulunmakla birlikte, diğer erleri insanlara ateş etmemeleri konusunda uyarılmaları nazara alınarak asgari hadden ceza tayinine, suça yardım eden diğer sanıkların böyle bir çabalarının bulunmaması ve yardım teşkil eden eylemlerindeki kasıt yoğunluğu nazara alınarak asgari haddin üzerinde ceza tayin edilmesine karar vermek gerekmiştir." ifadeleri kullanıldı.

Askeri kamyon şoförü olan iki erin ise henüz içinde buldukları durumun darbe teşebbüsü olduğunu anlamalarının mümkün görünmediği zaman dilimi içinde verilen emirlere riayetle kendilerine emredilen şekilde yola park etmek ve sivil kıyafetli şekilde darbeci askerlerin arasında bulunmak dışında bir eylemlerinin bulunmadığı belirtilen kararda, sanıkların "anasayı ihlal" suçu yönünden suç kastıyla hareket ettiklerini gösterecek herhangi bir eylemlerinin bulunmayışı karşısında beraatlerine hükmedildiği anlatıldı.

Gerekçeli kararda 2. Zırhlı Tugay'da görevli olup 15 Temmuz Şehitler Köprüsü'ne intikal ettirilen erlerle ilgili beraat ve ceza, erlerin intikali ile olaylarda sorumluluğu bulunan rütbelilere ise hapis cezası verilmesine ilişkin benzer gerekçeler de sıralandı.

